

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában

Egész évre	— — —	1150
Félévre	— — —	600
Negyedévre	— — —	320
Egy hónapra	— — —	110

Csehszlovákiában

Egy hónapra	Ck 40-
Egyes szám	— — — 3-

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:Cluj-Kolozsvár, St. Baron
C. Pop (Brassai-utca), 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal
9-77

N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
száron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

1927 július 27 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 167 szám

5687 Tamuz 27

Temetés után

gyász első pecsétje lehullt az országról, a temetés megrendítő aktusa után az ország eleje újra szürke hétköznapokba fordult. Tegnap még a kegyeletes emlékezés jegyében zajlott le a törvényhozó testület két házának ülése, de a nemzeti parasztpárti vezér nyilatkozatának második része már előreveti árnyékát egy új parlamenti harcra, amely a király halálával nem ült el, csak hangfogót rakott rá a kegyelet, hogy a gyászt követő hétköznapokon talán még nagyobb erővel robbanjon ki.

A következőket és dacos miniszterelnök az elmúlt néhány nap alatt újra többször nyújtotta ki a kezét a nemzeti parasztpárt felé. Bizonyos, hogy ez a gesztus nem kis önmegtagadást kíván Bratianu Joneltől, aki nem szokott hozzá ahhoz, hogy a gerincét meghajlitsa. A nemzeti parasztpárt azonban nem respektálta a miniszterelnök ellágyulását, amely az összes nemzeti erők egyesítését hirdette és mindannyiszor szeliden, de határozottan félretolta azt a kezét, amely feléje nyult.

A gyász napjai alatt Maniu Gyula nem tett határozott formában kijelentéseket, a bukaresti sajtó pedig, különösen a szélső ellentéti hangon író ugynevezett független sajtó, napokon keresztül a két párt megegyezését sürgette, úgy, hogy volt egy pillanat, amikor a közvélemény azt hitte, hogy a parlament gyászülése fölött a megegyezés szelleme fog lebegni és a hétfői ülés a két párt közötti közös platform deklarációjának hangjai mellett gördül majd le.

A hétfői gyűlés azonban a jóslásoknak éppen homlokegyenest ellenkezőjét váltotta valóra. Ha eddig a nemzeti parasztpárt szeliden utasította vissza a liberális párt közeledési kísérletét, úgy a hétfői ülésen ez a visszautasítás olyan határozott és félreértést nem tűrő módon történt, amely alighanem jóidőre kettévágja a tárgyalások lehetőségeit is.

Maniu Gyula deklarációjában pártja nevében elismerte a helyzet által teremtetett új alkotmányos rendet. Alattvalói lojalitással hajtotta meg a fejét a régenstanács szuverén jogai előtt, de ugyanakkor rögtön követeléseket is támasztott. Sürgette a törvényesség helyreállítását, ami alatt a kivételes állapotok megszüntetését, elsősorban a cenzura eltörlését értette és ugyanakkor kategórikus formában követelte a parlament feloszlását, amely nem a nemzet akaratából, hanem választási manipulációk eredményeként ült össze.

A jelek arra mutatnak, hogy Maniu tegnapi deklarációja csak bevezető akkordja volt egy nagy akciónak, amely legalább forma szerint végig akarja vinni a parlament feloszlásáért való harcot. A nemzeti parasztpárt nem hajlandó kollaborációra még csak gondolni sem mindaddig, míg a jelenlegi parlamentet szeliden nem eresztik. És ha a parlament sua sponte feloszlása elmarad, a nemzeti parasztpárt a választási manipulációk feltárásával és állandóan napirenden való tartásával fog igyekezni a feloszlást kipróbálni.

A harc a két pártvezér között megindult. A harc esélyei teljesen nyitak. Csak az az egy bizonyos, hogy akárcsak is győzne ebben a harcban, maga a harc semmilyen formában sem fogja szolgálni az ország egyetemes érdekeit. Az alkotmányos események, de a már aggasztó gazdasági depresszió is egyformán nyugalmat és békés munkalehetőséget követelnek meg az ország számára. A belső rendhez és a gazdasági regenerálódáshoz pedig a megbékélés szellemében vezet az út, amelynek érdekében valamennyi pártvezérnek keresni kell a közös platform lehetőségét. Most érkezett el az ideje

annak, amikor az ország egyetemes érdekeit feltétlenül a pártérdekek fölébe kell helyezni és igyekezni kell egységbe fogni az összes konstruktív erőket, hogy a normális munka ne csak

fennakadást ne szenvedjen, de fel is lendülhessen.

Az elkövetkezendő napok fogják megmutatni, hogy ez a gondolat komoly utat tudott-e találni az összes illetékes tényezőkben, avagy az egymással szembenálló erők mégis felsorakoznak a megmérkőzésre.

Maniu kihallgatást kért a régenstanácsból

Vihar a bukaresti sajtóban Maniu hétfői deklarációja körül. Averescu hajlandó megbocsátani

(Bucuresti-Bukarest, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az összes fővárosi lapok élénken kommentálják Maniu tegnapi deklarációját, amelyben a parlament feloszlását követelte.

A „Lupta” szerint a nemzeti párt és a kormány közötti együttműködés lehetőségét ez a deklaráció elvágta.

Az „Adeverul” helyesli a deklarációt, amely véleménye szerint nem esorította a gyászülés méltóságát, sem pedig az ország reputációját.

A „Viitorul” egymás mellett közli három hasábon Róth, Maniu és Bethlen deklarációit és párhuzamot vonva ezek között, kifejti, hogy Maniu nyilatkozata képezte az egyetlen kivételt az összes szónokok gyászos beszédei között. A lap szerint a román nép megértette, hogy nincs semmi várni valója, azoktól, akik

egy pillanatig sem képesek felülemelkedni a kicsiny szenvedélyeken.

Az „Indreptarea” azt írja, hogy tegnap a szenátus ülésén, amikor Averescu elmondta beszédét, a miniszterelnök hozzálépett és a szavakkal gratulált: „Nagy román vagy!”

Az „Indreptarea” hangsúlyozza, hogy Averescu anélkül tette meg deklarációját, hogy valakivel előzőleg megállapodott volna, csakis az ország magasabb érdekeit tartotta szem előtt. A lap hangsúlyozza, hogy Bratianu dicséretének fokozottabb jelentősége van annyi régi és új vád és támadás után. Averescu azonban köztudomású, hogy szelid és megbocsátó lélek.

Az „Adeverul” írtésége szerint, Maniu audienciát fog kérni a régenstanácsból és ismeretelni fogja pártja álláspontját.

A kamara folytatja az igazolási vitát

A kamara ma délelőtt tartotta első rendes ülését. A délelőtti ülésen folytatta az igazolási vitát. Madgearu tiltakozik az ellen, hogy az „Universul” elferdítve közli a parlament tanácskozásait. Az elnök ígéretet tesz, hogy megvizsgálja az ügyet és alkalmazni fogja a házszabályokat. Ezután felolvasta Mária királyné választáviratát a kamara kondoláló sürgönyére.

Ezután folytatták az igazolási vitát, amelynek sorrendjében Maramaros megye szerepel.

Juga Gábor dr. nemzeti parasztpárti

súlyos szavakkal támadta a választást és visszaélésekről panaszkodott.

Condruș liberális képviselő védelmére kelt a választásnak, amelyet

a kamara igazolt.

Ugyancsak vita nélkül igazolták Maros megye mandátumát, majd Sorocamegyére került a sor, ahol Madgearu támadta a választást, mire Lupu válaszolt, aki kijelentette, hogy ő tette Madgearut politikai személyiséggé, amit mélyen sajnál. Emiatt szóváltás keletkezett Lupu és Mihalache között.

Cazacliu Lupu-párti kétségbevonja Madgearu állításait és kijelenti, hogy Stere egy pillanatig sem volt letartóztatva. Tiltakozó táviratai megszokott választási rendszeréhez tartoznak, hogy igazságot a kedélyeket a kormány ellen.

A kamara erre igazolta a sorocai, majd a teleormani és vlascai mandátumokat.

Putnamegye következett, ahol Graur nemzeti parasztpárti elnök ellen az ismeretes merénylet történt. Duca belügyminiszter előadja, hogy

a Graur elleni merénylet tetteseinek kinyomozása folyamatban van.

Chirulescu is ígéretet tesz ebben az irányban. A bűnösöket meg fogják büntetni. A megye mandátumai azonban a közhangulat eredményei annál is inkább, mert a merénylet

inkább az ellenzék pártját erősítette.

A délutáni ülést fél 4-kor nyitotta meg Saveanu elnök. A kormány tagjai közül Duca, Bratianu Vintila, Inceulet, Lupu, Franasovici, Titulescu és Stelian Popescu voltak jelen.

Napirenden az igazolási vita szerepelt. Putnamegyénél Pompiliu Joanitescu nemzeti parasztpárti szólalt fel, de a választást a kamara igazolja.

Ezután az argesi választások kerültek sorra.

Madgearu demagogiával vádolja a liberális pártot, mert azzal korteskedett, hogy leszállítja az adókat.

Bratianu Vintila kijelenti, hogy az Averescu-kormány alatt is ellene volt a mezőgazdasági adóknak és fentartja azt az ígéretét, hogy leszállítja azokat.

Madgearu folytatja beszédét és több példával igazolni kívánja azt az állítását, hogy a választásokat meg kell semmisíteni.

A kamara igazolja az argesi mandátumokat is.

A szenátus gyászülése

A szenátus tegnap délutáni gyászülésén Bratianu Jonel miniszterelnök megismételte a kamarában tett nyilatkozatát, majd Pimen moldvai metropolita az ortodox egyház nevében méltatta Ferdinánd királyt, mint egyházának legnagyobb patronusát. Ferdinánd király alatt létesítették a pátriarkátust, több püspökséget és igen sok egyházi kulturintézményt.

Teutsch nagyszebeni evangélikus püspök kifejtette, hogy egyházának számos izben volt alkalma tapasztalni az elhunyt jóakarátának bizonyítékait. Ferdinánd király hagyta jóvá az evangélikus egyház statutumait. Az igazságos uralkodó emléke áldásos lesz, az evangélikus egyház pedig továbbra is közreműködik a király, a trón és a haza érdekében.

Niemerover főrabbi klasszikus bibliai személyiségnek nevezi Ferdinánd királyt, aki a román állam lelki Pantheonja volt. Isten áldá-

sát kéri a királynéra és Mihály királyra, akiknek az egész zsidó nép hűségét esküszik.

Makkai Sándor a református egyházak nevében ad kifejezést a hűvek mély gyászának és fájdalmának.

A reformátusok örökké emlékezni fognak a király szülői szeretetére és rendíthetetlen hűséggel viseltetnek a trón és az ország törvényei iránt. Teljes energiával dolgozni fogunk szeretett hazánk, Románia javáért. (Eljenzés, taps.)

A nemzeti parasztpárt nevében Clinciu szenátor felolvassa azt a beszédet, amelyet Maniu

a parlamentben elmondott, Gyárfás Elemér a magyar párt, Costa szenátor a Lupu-párt, Horia Carp pedig a zsidóság nevében olvassák fel ugyanazokat a nyilatkozatokat, amelyeket a kamarában Bethlen, Radovici és Fildermann tettek.

Az egyházi képviselők beszédei után Racovita a román akadémia nevében méltatja a nagy halottat, majd Averescu tábornok, mint jogszerinti szenátor a néppárt részéről parentálja el Ferdinánd királyt. Nagy taps fogadta, amikor kijelentette, hogy a néppárt elismeri a törvényes rendet és a régensséget.

Ismét beszüntette megjelenését Jorga lapja, a „Neamul Românesc“

Bucuresti-Bukarest, július 26. Jorga professzor lapjára, a „Neamul Românesc“-re szomorú napok járnak az utóbbi időben. Az Averescu-rezim alatt, Goga volt belügyminiszter sajtó-diktatúrájának idejében egymásután kobozták el Jorga harcos lapját és a professzor utóbb kénytelen volt az anyagi nehézségek miatt is csupán egy héten egyszer megjeleníteni. Az Averescu-kormány utolsó heteiben teljesen némaságra volt kényszerítve a „Neamul Românesc“, bizonyos kérdésekben elfoglalt speciális álláspontjai miatt, ugyanazok miatt,

amelyek utóbb az averescánus „Idreptarea“ gyakori cenzurázását teszik szükségessé.

A Stirbey-kormány alatt ismét megjelent a „Neamul Românesc“. Mint azonban Bukarestből jelentik, Jorga professzor ismét beszünteti lapját. Jorga a következő táviratot intézte ma délelőtt a régens-tanácsához:

Mint a tényleges hatalom egyik birtokosával, közlöm Önökkel, hogy az illegálisan életbe léptetett cenzura miatt felfüggesztem annak a lapnak megjelenését, amely a mai Romániáért folytatott harcot.

N. Jorga.

Amikor ajándékot hoztam a királynak...

Hodeida, július elején

Felvonul az emir testőrsége.

Ének, ordítás, éktelen lármák, fölvonul az emir testőrsége: lovasok, gyalogosok, tisztok futnak a két számár előtt és mögött. Az állatok egyikén ül fejedelmi sállal a nyaka körül a kormányzó, a másikon unokafivére. Barátságosan int felém, engedélyt adva a fotografálásra. (Nagybátyja, a király e tekintetben már szigorúbb, nem engedi, hogy képet csináljanak róla.) Azután mindnyájan: a polgármester, a rendőrfőnök, a katonai parancsnok és minden más notabilitás, az emir szobájába vonulunk, hogy tanui lehessünk a bíráskodásnak.

Dívánon guggol és vizipipát szív a kormányzó, mialatt egyik esetet intézi el a másik után. Votaképen nem bír ő, elébe csak olyan esetek jönnek, amiket nem akarnak a vallástörvény döntése elé hozni, vagy alattvalók jönnek ide a tisztviselők elleni panaszaikkal.

Az első perek egyike már elég tanulságos volt a keleti igazságszolgáltatás bölcsesége szempontjából.

Az egyik tekintélyes polgár ezt kiáltotta a másik felé:

— Átok szálljon hitedre és prófétádra!

Mindketten mozlimok voltak és a szidalmazónak persze távolról sem volt szándékában az izlamot, vagy Mohamedet bántani. Éppen ellenkezőleg, azt akarta mondani virágnyelven, hogy az ellenfele nem imádhathja az igaz Istent és nem lehet prófétája az igaz prófétá, mert különben jobb és bölcsőbb és szelidebb magatartást tanúsítana az életben.

A szidalmazott azonban azon az állásponton van, hogy ő mozlim és a szidalmazó a káromko-

dással Mohamedet és a törvényt káromolta. (Ez szidalom annyira körülbelül, mint a nyugati népeknél a kivánság: „eredj a fenébe!“) Szóval: a próféta szidalmazásáért deportáció és hosszú börtön jár. Az emir tehát rábeszéli a feleket, nehogy a Kádi elé menjenek. A rábeszélés használ, a szidalmazót elítélik egy ökörnek a szegények javára való levágására. A botrány elhárult és a felek békésen válnak el egymástól.

Jönnek aztán a többiek: a szegényebbek és a büntetéssel súlyosabban terheltek. Ezek a méltóság-teli nehézkes kormányzó lábához guggolnak, megcsókolják kezét, karját, mindenképen megalázkodnak, anélkül, hogy a herceg észre is venné őket. Átolvassa a cédulákat, amelyekre a szolgálattelvő tiszt röviden rájegyezte a tényállást. Egy-két kérdést intéz hozzájuk, olykor szembesíteti őket és nyomban kész az ítélet, amely minden esetben bölcsnek és igazságosnak látszik. Az emirnek jó neve van az országban.

Végül el vannak intézve a megidézettek: bizarr alakok, selyembe öltözött városi „gigerlik“. Hosszu üstökű jemenita tisztok török karddal, tudósok régi-módi turbánnal a fejükön, finom, előkelő arcu indiai kereskedők egyszerű fekete bársony sipkával („bálványimádók!“ — sugta valaki a fülemben) szörmesipkás perzsák, egyiptomiak, beduinok pirosra festett holland hajós-szakállal. Az egész kelet tarka vására eltűnt és ittmaradtam egy perzsa kereskedővel, az emir bizalmasával egyedül. Szemben ülök a kormányzóval.

Azt akartam tőle, eszközöljön ki egy találgatást Jemen királyával, hogy meginterjuvolhassam.

A herceg zavarban volt. Kávéval, cigarettával, teával kínálta. Azután kijött vele:

— Jött egy távirat az imámtól!

— Ah — és adtam a kellemesen meglepettet. — Igen az imám azt üzeni önnek, hogy legközelebb elutazik Szanából és attól tart, hogy ön elmulaszthatja őt. Azonfelül a hegyek között hidegek járnak mostanában és nem akarja őnt kitenni az ut sok fáradsalmának. De ha sürgős kérdései lennének, csak intézze nyugodtan hozzám a kérdéseket. Öfelsége megbizott, hogy adjak önnek mindenre fölvilágosításokat.

Minden diplomáciai képességet segítségül vettem.

— Szívemből köszönöm Öfelsége nagy jóságát, különösen, hogy gondolni méltóztatik testi ép-ségemre. De én hideg iránt teljesen érzéktelen vagyok és egyáltalában nem teher számomra, ha heteken keresztül utazgatok és szívesen keresem meg az imámot Szanan kívül más helyen is. Elég pénzem is van, (ezt az ütőkártyát ki kellett játszanom!) a pénz különben is nem szerepel nálam, hacsak meglátatom az imámot!

A perzsa a segítségemre jött. Halkan a fülemből szólt:

— Mondja, hogy szép ajándékokat visz az imámnak!

Majd a kormányzó felé fordult:

— Ha a doktor meglátja az imámot, akkor szépeket fog írni róla és ez bizonyára nagyon értékes lesz öfelsége szempontjából.

A kormányzó néhányat szippantott pipájából és rám nézett. Kemény küzdelmem volt önmagammal: egyfelől beszélni akartam az imámmal és meg akartam ismerni Jemen belsejét, másfelől nem akartam dicsérni őt, anélkül, hogy láttam volna. Ki tudja, van-e rajta dicsérni való. Viccesen fogtam föl a dolgot.

— Ne mondd, effendim, hogy én értékes leszek öfelségnek. Mondd inkább, hogy ő lesz értékes az én számomra, aki olyan messziről jöttem, hogy meglátogassam. De afelől biztos lehet a király: minden szó, amit felőle írok, igaz lesz. És remélem, az igazság őt magát fogja dicsérni.

De jaj! Az emir vállát vonogatta. Elhárítottam ugyanis magamtól a kötelezettséget, hogy az imámot minden körülmények között dicsérjem. A királlyal való interjúm sorsa meg volt pecsételve. Udvarias frázisok mindkét részről. Majd még egyszer telegrafálnak a királyhoz és megmondják neki, milyen nagy és jelentős férfiú vagyok, beküldenek neki újságíciókat, amelyek rólam szólnak és amelyek éppen most érkeztek. Mindez hiába. Nem és nem!

Barátaim szemrehányást tettek nekem. Nyugodtan megígérhettem volna, hogy teljesítem — mondották — amit kértek tőlem, ki kényszeríthet igéretem betartására. És miért nem mutattam meg már előbb ajándékaimat az emirnek? A kultivált ember ezzel kezd. Most, amíg idő van, csináljak valamit, mert különben koldusnak néznek, aki talán ajándékot akar vinni a királytól, mint az egyik, vagy másik arab író, aki ott volt nála és a kire öfelsége most is szitkozódik.

Hol vannak az ajándékok?

Nagy zavarban voltam, mert voltaképpen nem rendelkeztem semmi fölött, amit egy királynak ajándékozni lehet. Hacsak nem földrajzi fölszerelésem... Nehéz szívvel elhatároztam, hogy föl-áldozom barométeremet. Megmutattam az ügyes instrumentumot, föl szállottam vele egy magas ház tetőjére, azután leszállottam vele a tenger partjára és megmutattam, hogy a készülék még a kis különbséget is milyen pontossággal mutatja. Nagy igazalom. Lelkesedés.

Harmadnapra megmondják nekem, hogy a kis rály válasza megjött. Sajnálja, de nem fogadhat. A kormányzó azonban nagyon szomorú, mert szeret és nem akarja, hogy rossz benyomásokkal távozom Jemenből. Minthogy tudja, hogy ajándékot nem fogadok el, kérdi vajon fölajánlhat-e egy emléket, anélkül, hogy megsértődöm: két arab sabbai származású bálványt a regimult időkben...

Elértettem a célzást.

— Mondd meg az emirnek — üzentem — boldog leszek, ha emlékül elfogadja tőlem a csekélységet, amit a királynak hoztam. Délután tiszteltemet tesztem nála.

Elragadó kedvességgel fogadott a kormányzó. Kegyesen vette a barométeremet és megmutatta a kis bálványokat. A csere megtörtént és a kormányzó még elragadóbb kedvességgel szólt, hogy elutazhatom, amikor jölesik — hazafelé.

Wolfgang Weisl

Hirdessen az Uj Keletben

Reklámhét!

Reklámhét!

Előrehaladott

idény miatt, mélyen leszállított árak a

„LOUVRE“

női divatruházban

GLUJ, PIATA UNIREI 8

	Lei		
1 m. mosó crepon minden színben...	29.—	1 m. 110 cm. széles mintázott grenadin	78.—
1 m. száda, gyönyörű színekben...	39.—	1 m. 100 cm. széles mosó georgette...	88.—
1 m. francia száda.....	49.—	1 m. 100 cm. széles mintázott crepon	95.—
		1 m. 100 cm. széles selyem-pouplim	134.—

Zephirek, schiffonok, kelengyevásznak óriási választékban!

Meg

Az

Keren

be az

mány

keresz

és így

összes

már a

alapja

Az 1836-i

dult meg a f
1-iki délután
meleg délután
rek, csak a t
Mí a tenger
pikánus, am
az egész ház
lünk. A köv
sírás és két
uccáról.

Egy pillan
lakhoz sietün
nak a kétség
mekeket az
hogy ugorjun

Szerencsés

újabb lökések

rosba siettün

raknak esufol

áltak a föld

össze, csupán

meg. A kora

lemből és a t

lyek sok száz

ról és nagysz

Fél hét ó

lembe indukt

E tulnyomó

gyobb izgalom

ház összedől

rengés áldoz

emberek jönn

déséssel öst

vívőkkel talál

gés két áldoz

autónk a szob

Jeruzsálembe

Az embere

rödve tárgyal

Mindenki tud

szálem erőse

középületek

annyira megre

kell bontani.

nek, az egyik

isztikus intéze

szer vált haszn

eddig becslés

ling. A judais

módon menek

hagyták el az

megmozdult a

zet kövei poz

lyekben pillan

jegyzeteiket.

A legsúlyo

Jericho város

omlott egy sz

tartózkodó 3

galma még ma

jának éjjelen

szabadban. A

állt, órák hoss

egy sürgönyt

és zsidó telepe

zata az eddigi

gésnek.

A kormány

hozzálátta a

sítását.oz. Lass

a súlyos elemi

tovább tart, ro

országát, a tör

Adolf Menjot

legujabb alak

Másoron kívül

felvé

Megmozdult a föld

Az alábbi cikket dr. Szőnyi Géza, a Keren Hajjeszód erdőmérési vezetője küldte be az Új Keletnek. Szőnyi dr., aki tanulmányon van Palesztinában, Tel-Avivban keresztülélte a földrengés borzalmas óráit és így a szomorú tragédiáról, amelynek összes fázisairól kimerítő jelentést hozott már az Új Kelet, közvetlen impressziói alapján számol be.

Az 1886-iki safedi földrengés óta nem mozdult meg a föld Erec-Jisraélben 1927 július 1-iki délután 3 óráig. Tel-Avivban napsütéses meleg délután, az utcákon alig járnak emberek, csak a tenger hangos a furdözők zajától. Mi a tengerparton álló szállodai szobáinkban pihentünk, amikor hirtelen úgy érezzük, hogy az egész ház a levegőbe emelkedett és repülünk. A következő pillanatban, jajveszékés, sírás és kétségbeesett kiáltás hangzik az utcáról.

Egy pillanatra megbénulunk, majd az ablakhoz sietünk. Az utcán fel és alá szaladgálnak a kétségbeesett emberek, hordják a gyermekeket az utcára és nekünk is kiáltozzák, hogy ugorjunk gyorsan ki, mert összedűlt a ház.

Szerencsére az ijedelem nem volt indokolt, újabb lökések nem következtek. Azonnal a városba siettünk, de csodálatosképpen a kártyeraknak esufolt tel-avivi házak fényesen ellentáltak a föld mozgásának. Egy ház sem dőlt össze, csupán néhány repedezett többé-kevésbé meg. A kora esti órákban már jöttek Jeruzsálemből és a többi városokból a rémhírek, amelyek sok száz ház összedőlését és sok sebesült-ről és nagyszámu halotról beszéltek.

Fél hét órákor autóbá ültünk és Jeruzsálembe indultunk. Első állomásunk Ramley volt. E tulnyomóan araboktól lakott várost a legnagyobb izgalomban találtuk. Az óvárosban sok ház összedült, számos sebesült és halott a földrengés áldozata. Az utmensi kolóniákból ijedt emberek jönnek, megállítják autónkat és kérdésekkel ostromolnak. Mötza előtt arab halottvívőkkel találkozunk, akik már temetik a rengés két áldozatát. A többszöri megállás miatt autónk a szokott időnél egy órával később ér Jeruzsálembe.

Az emberek az utcákon csoportokba verődve tárgyalják a délutáni borzalmas percekét. Mindenki tud valamit, mindenki kérdez. Jeruzsálem erősen szenvedett a földrengéstől. A középületek közül a kormányzó palotája annyira megrongálódott, hogy nagy részét le kell bontani. Nagy kára van a héber egyetemnek, az egyik épület félig összeomlott (a judaisztikus intézet) és számos értékes gép és műszer vált használatatlanná. Az egyetem kára eddigi beérés szerint közel 10.000 font sterling. A judaisztikus intézet hallgatói csodás módon menekültek meg a katasztrófától. Alig hagyták el az előadások befejeztével a termet, megmozdult az épület és a beszakadó mennyezet kövei pozdorjává zúzták a padokat, amelyekben pillanatok előtt még a hallgatók írták jegyzeteiket.

A legsúlyosabb csapás Nablus, Ludd és Jericho városokat érte, ez utóbbi városban beomlott egy szálloda és maga alá temette az ott tartózkodó 3 angol turistánót. A lakosság izgalma még ma sem szűnt meg. A rengés napjának éjjelén családok száza tanyáztak a szaszabadtan. A postaépület állandó ostrom alatt állt, órák hosszat kellett várni, míg az ember egy sürgőnyt feladhatott. A zsidó városrészek és zsidó telepek kára jelentéktelen. Zsidó áldozata az eddigi adatok szerint nincsen a földrengésnek.

A kormány és a hatóság mindenütt azonnal hozzálatott a szükséges intézkedések foganatosításához. Lassan lént visszatér a nyugalom és a súlyos elemi csapás, amely ha pillanatokkal tovább tart, romhalmazzá változtatta volna az országot, a történelemé lesz. Dr. Szőnyi Géza.

A lengyel köztársasági elnök nem szállítja le Vojkov varsói szovjetkötvet merénylőjének büntetését

Varsó, július 26. Közvetlenül az Angliával történt orosz diplomáciai szakítás után újabb nemzetközi bonyodalommal fenyegetett Vojkov varsói szovjetkötvet ismeretes meggyilkolása. A szovjet varsói követség, mint emlékeztetés, abban a pillanatban lötte agyon Koverda, egy emigrált orosz diák, amikor Vojkov a pályaudvarra kísérte a Londonból kiutasított orosz kereskedelmi ügyvivőt. A gyilkosság miatt Oroszország ultimátumszerű javaslatokban követelt elégtételt Lengyelországtól. A lengyel kormány a merénylő kiadását megtagadta, másfelől azonban biztosította Oroszországot, hogy bírói uton

a legmesszebbmenő elégtételt fogja neki szolgáltatni. A varsói törvényszék alig néhány nap alatt meg is tartotta a főtárgyalást és Koverdát életfogytiglani fegyházra ítélte. Az ítélet kihirdetése után mozgalom indult meg lengyel körökben a büntetés enyhítése érdekében. A mozgalom hatása alatt a varsói törvényszék kegyelmi tanácsá alakult át és javaslatot tett a köztársasági elnöknek, hogy Vojkov merénylőjének büntetését 15 évre szállítsa le. A törvényszék ma kapta meg felterjesztésére a választ, amelyben a köztársasági elnöke a kegyelmi kérvényt elutasította.

Portugáliában ismét forradalom tört ki

(Páris, július 26. Az Új Kelet tudósítójától.) Lisszabonból érkező hírek szerint Portugáliában ismét forradalom tört ki, amelyről azonban megbízható jelentések nincsenek. Egyelőre csupán Carmona tábornok, miniszterelnök nyilatkozata ismeretes. Carmona közli nyilatkozatában, hogy a kormány az egész országban ura a helyzetnek.

Egyesek megkísérelték, hogy félbeszakítsák a kormány konszolidációs munkáját, a kormány azonban bírja egy a hadsereg, mint a haditengerészet bizalmát. Aggodalomra semmi ok sincsen, — mondja a nyilatkozat.

A forradalom helyéről és terjedelméről Carmona tábornok egy szóval sem tesz említést. Lisszabonból jelentik: Carmona tábornok kijelentette, hogy a kormány tudomást szerzett arról, hogy a helyzetet zavargások szítására akarják felhasználni, a kormány azonban a hadsereg és a haditengerészetre támaszkodva, minden ilyen kísérletet meg fog hiúsítani.

Ötvenezer pengő óvadék ellenében szabadlábra helyezték Siegescu Józsefet

(Budapest, július 26. Az Új Kelet tudósítójától.) A klinikai panamák ügyében letartóztatott Siegescu József pápai prélat, egyetemi tanár szabadlábrahelyezése kérdésében a budapesti büntető törvényszék vádtanácsa ma újabb tárgyalást tűzött ki. Tudvalevő ugyanis, hogy tegnap délelőtt Siegescu Miklós miniszteri titkár megjelent ajának ügyvédjével a törvényszéken és az állampénztárnál 750 millió korona névértékű Nemzeti Bank-részvényt helyeztetettébe. A kapott elismervényt azután a beadványhoz mellékelve, a vádtanácshoz nyújtotta be azzal a kérelemmel, hogy Siegescut legalább az óvadék ellenében helyezték szabadlábra. A vádtanács azonban hosszú tanácskozás után elutasította a kérést. Az indokolásban a bíróság megállapítja, hogy Siegescu Józseffel szemben

a tetőre rótt bűncselekmények alapos gyanuja merőleg fenn és ezért a vizsgálati fogságot a bíróság előtti egyenlőség elvéből kifolyólag is fenn kellett tartania. Siegescu Józsefnek az egyházi, tudományos, politikai és közéleti szereplésére való tekintettel sem lehet a szökés veszélyét kizártnak tartani.

Ilyen előzmények után jelent meg ma délelőtt Siegescu fia a törvényszéken és bemutatatta az állampénztár letétjegyét, amely 50 ezer pengő óvadékról szól. Az ügyészség beleegyezésével a vádtanács Siegescut szabadlábra helyezte, aki délelőtt elhagyta a fogházat. Hasonlóképpen szabadlábra helyezte a vádtanács Toldy Zoltán bírót, Gecsó Lajos és Berger István ügyvédek, miután az ügyészség felfolyamodását elutasította.

Jugoszláviában letartóztattak egy szökevény román őrmestert

A jugoszláv hatóságok kémkedéssel vádolják a szökevény őrmestert

(Belgrád, július 26. Az Új Kelet tudósítójától.) A verseci rendőrség egy bukaresti továbbszolgált őrmestert tartóztatott le, aki civilruhában átszökött a határon és utievél nélkül már közel két hete Jugoszláviában tartózkodott.

Szerdán reggel a verseci állomáson szolgálatot teljesítő csendőrnek feltűnt egy gyanusan viselkedő 40—45 év körüli férfi, akit igazolásra szólított fel. A gyanus idegent, aki csak románul beszélt, miután igazolványát nem rendelkezett, a csendőr az őrszobába akarta bekisérni, a fogoly azonban egy alkalmas pillanatban félreugrott és szökevényként kisérelve meg, a város felé szaladt. A szökevénynek már majdnem sikerült üldözői elől elmenekülni, amikor egy rendőrrel találta magát szemben, aki rövid dulakodás után elfogta.

A rendőrségen Mezdibrabszky Miklós főka-

pitányhelyettes tolmács segítségével azonnal kihallgatta. Az idegen elmondotta, hogy Avram Pleának hívják, 42 éves, a bukaresti 6. Mihály gyalogezrednél aktív szolgálatot teljesítő továbbszolgált őrmester. A jugoszláviai Jablanka községben született, de már tízéves korában a román fővárosba került és onnan vonult be a háború alatt az egyik román gyalogezredhez. Jugoszláviába azért jött át, hogy szüleit, akik Jablankán élnek, meglátogassa. Miután ezredparancsnoka nem akart utlevelet adni, szabadságot kért és Kusteni mellett átszökött a határon. Nyolc napig volt Jablankán és most éppen vissza akart menni Romániába, amikor letartóztatták.

A rendőrségnek azonban gyanus volt Avram Plea vallomása és megállapították, hogy Versecen kedden délután a kaszárnya körül sétált órák hosszat, ahol többen látták. Gyarussá teszi utazását az a körülmény is, hogyha vissza alább szökni Romániába, miért jött Versecre, mert Jablankáról azon az uton, ahol állítólag jött, Kustil felé sokkal könnyebben visszamehetett volna. Valószínűnek tartják, hogy a bukaresti őrmester utlevél nélküli utazásának a szülői látogatásán kívül egyéb okai is vannak. A jugoszláv hatóságok kémkedéssel vádolják az őrmestert.

SELECT-MOZGÓ

Adolf Menjou, (a „Cárnő” filmből ismert művész)

HATTYU

legújabb alakításában, Moínár Ferenc hasonló nevű szindarabja után.

Misoron kívül I. FERDINAND TERETÉSE. Gyönyörű felvétel Sinajáról és Encucrestiről

URANIA-MOZGÓ

Közkívánatra

Malec

kiváló komikus

QUO VADIS-ban

(vagy Hazudott-e Ben Akiba?)

nagyszerű vigjátékban. Két órai folytonos nevetés! Monopol Dorian-film

galepettet.
ogy leg-
hogy ön
t hidegek
enni az
kérdései
a kér-
őknek
egységül

jóságát,
esti ép-
széktelen
ma, ha
keresem
is. Elég
tt játsza-
l nálam,
u a fü-

visz az

tt, akkor
agyon ér-

pájából és
agammal:
és meg
elő nem
am volna.
esen fog-

res leszek
rtékes az
hogy meg-
: minden
nélem, az

háritottam
y az imá-
em. A ki-
peséltelve.
négegyezer
neki, mi-
eküldenek
k és ame-
a. Nem és

em. Nyu-
esitem —
yszerithet
ttam meg
kultivált
csinálják
k, aki ta-
az egyik,
és a kire

pen nem
királynak
főlszere-
hogy föl-
az ügyes
magas ház
g partjára
g a kis
a. Nagy

hogy a kis
fogadhat-
mert sze-
asokkal tá-
ajándékat
e egy ki-
t arab sa-
dökből...

zentem —
dem a ce-
elután tisz-

kormányzó.
gnutatta a
kormányzó
y elutazha-

g Weisl

etben

Megoldódott az ABC rejtélye

(London, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ABC eredete évszázadokon át rejtély volt a filológusok előtt. Most azonban lehetséges, hogy ez a rejtély hamarosan megoldást nyer. Néhány év óta a Harward és Michigan egyetemek a Sinay-félszigeten ásatásokat végeztek. Az expedíció tagjai nemrégiben visszatértek Kairóba s igen értékes anyagot hoztak magukkal. Magukkal hozták egy 3000 év előtti egészen ismeretlen nyelv írásainak néhány értékes töredékét is.

Ezeket a feliratokat eredetileg Sir Flinders Petrie még 1905-ben találta meg Palesztinától délre Serabit el Kadi-félszigeten, azon az útvonalon, amelyen valószínűleg Mózes bolyongott Izrael fiaival az egyiptomi templom romjai között. Később azonban ezek a feliratok elkallódtak és most ennek az expedíciónak a tagjai újból felfedezték őket. Lake és Blake professzorok most végre megmentették az értékes feliratokat a civilizáció számára. Mialatt még a sivatagban voltak a feliratok, nagy vita indult meg a tudósok körében afelé, hogy milyen koruak a feliratok. Alan Gardiner, a kiváló angol egyiptológus azon a véleményen van, hogy itt a legelső ABC-rendszerrel állunk szemben. Hugo Brehme müncheni professzornak az a véleménye, hogy a feliratok Mózes korából származnak és célzásokat is vélt bennük Mózesre vonatkozóan találni.

Dr. Gardiner most meg fogja vizsgálni a feliratokat abban a reményben, hogy a vitás kérdést megoldhatja és egyben megfejteti azt az évszázados talányt: ki találta fel az ABC-rendszert?

Dr. Gardiner rendkívül nagy fontosságúnak tartja a feliratok felfedezését.

— Azok a kis gyermekdalok, amelyek segítségével az első elemiben a betűket a gyerekeknek megmagyarázzák, — mondotta a professzor — vétek. Szerintem az A-betű eredetileg az ökör képe volt, a P-betű pedig egy háznak a képe. A sinay-i feliratok számos betűje elárulja, hogy a betűk tulajdonképpen egyes közismert tárgyaknak a képei voltak. Az eddigi kutatások szerint a latin ABC a görög-ből, a görög pedig a föníciaiból eredt. De mi volt eredetileg a föníciai ABC? Erre vonatkozóan sok elmélet volt forgalomban, de egyik sem volt meggyőző.

Dr. Gardiner, aki ezzel a kérdéssel már harminc év óta foglalkozik, most bírálta De Rouge elméletét, amely szerinte érdemtelenül népszerű. A francia teoria szerint a föníciai betűk egy bizonyos fajta egyiptomi kurzív hieroglif-rendszerből származnak. Egy másik teoria szerint ABC-rendszerünk Babylomból ered, más teoriák pedig Kis-Ázsiában, Ciprusban és Krétában keresik az ABC szülőhelyét.

— Sir Flinders Petrie 1905-ben egész sereg fényképfelvételek hozott haza — folytatta dr. Gardiner — s engem kért fel, hogy a fényképfelvételek alapján tanulmányozzam az ismeretlen írást. Aból indultam ki, hogy a görög alfa és béta szavaknak a görög nyelvben voltaképpen serami jelentőségük nincs. Ezzel szemben hűbérül alef azt jelenti: ökör és bet azt jelenti: ház. Már Gesenius, a híres héber kutató megállapította, hogy a föníciai írásjelek tulajdonképpen bizonyos tárgyak képei, tehát eredetiben az alef-betű egy ökörnek, a béta-betű pedig egy háznak a képe volt.

— Mikor a Sir Flinders Petrie-féle írásokról készült fényképfelvételek vizsgálatához fogtak, több olyan betűt véltem felfedezni, amelyek egy ökör fejéhez hasonlítottak. Ez lesz az alef-betű, — gondoltam. — További vizsgálataim során még hat betűt találtam, amelyek a megfelelő héber betűvel összehasonlítva, a betű nevének megfelelő tárgy képét adták. Ez a hat betű: ökör, ház, víz, szem, fej és kereszt. Megfigyeltem azt is, hogy csak nagyon keveset és különböző jelt használnak ebben az írásban és erről is az alfabetikus rendszerre következtettek. Arra kellett tehát gondolnom, hogy egy egészen korai föníciai írással állok szemben.

— Ezenkívül igen gyakran előfordul egy

négy betűből álló csoport. A 11 felírás közül hatban megtaláltam ezt. Feltételeztem, hogy ez a négy betű egy szót jelent. De mi ez a szó? Mindenesetre figyelembe kell venni, hogy ezek a feliratok az egyiptomi és semita népek érintkezési helyén voltak és az egyiptomi világirodalom nagy felemelkedése előtti korból származnak. A sinay környékén nagymennyiségű türkiszkövet bányásztak és az egyiptomiak állandóan érintkeztek a sémitákkal. A felírások egyrésze köoszlopokra volt véve egy bányaközelében, más felírások viszont iromba ülő alakok és Sphinx-szobrok talapzatára voltak festve egy egyiptomi templomban. Ez Hathor Baalat temploma volt. Így nevezték a föníciaiak az egyiptomi istenséget. Baalat a nőnemben ugyanaz, mint Baal. Több feleséghez tartoztak a feliratokhoz. A legfontosabb kulcs azonban az volt, hogy az a bizonyos szó olyan gyakran előfordult a szövegben. Feltételeztem, hogy ez a szó annak az istenségnek a nevét jelenti, amelynek nevét a templom is viseli. A négy

betű tehát Baalat nevet jelenti. Több egyiptomi feliratot is találtam, amelyekben Hathornak neve fordul elő, ez pedig egyiptomiul ugyanaz, mint Baalat a föníciai nyelven.

— Minthogy azonban fénykép alapján nehezen lehetett dolgozni, szükségessé vált, hogy a feliratokat a helyszínéről elszállítsák. Megkértem tehát Lake és Blake professzorokat, akik ugyanis odautaztak, hogy szállítsák el a feliratokat. Ezzel aztán végleg meg fogom fejtetni a feliratokat és valószínűleg meg fogom dönteni Grimme teóriáját.

Sir Flinders Petrie azon a véleményen van, hogy a környéken alkalmazott munkásoktól származnak a feliratok. Valószínűnek tartja, hogy a szíriai munkások már ismertek valamiféle írást, amely eltért a hieroglifoktól és az ékírásról. Ő azt is valószínűnek tartja, hogy azok a zsidók, akik akkor bevonultak Egyiptomba, majd újra kivonultak, már ismerték az írást.

Kis képek a nagy temetésről

Ferdinánd király temetésének mindenképpen méltó keretet nyújtott az impozáns rendezés, amely az óramű pontosságával működött. Sehol sem történt kihagyás, de nem is volt szükség a végrehajtott közegek intervenciójára. A gázszivattyú, a fájdalom és a rezignáció hangulata nem tűrték volna kegyeletstést.

A különvonatok, amelyek Bukarestből az uralkodó örök nyugvóhelyére vitték a résztvevőket, precízen indultak. Perieteanu közlekedésügyi államtitkár személyesen őrködött a vonatok pontossága fölött. És minden meghívott a pályaudvaron kezébe nyomott könyvből megtudta nemcsak azt, hogy melyik vonattal és mikor megy, hanem még a számára fenntartott hely is meg volt jelölve. És délben ebédet szolgáltak fel a vonatokon a résztvevőknek...

Ha valaki bekukantott volna ezekbe a különvonatokba, nem tudta volna már megmegtalálni a gyásznak azt a komor hangulatát, amely a temetési menetben olyan lenyűgözőben hatott, Miniszterek, képviselők, volt miniszterek, gallér és nyakkendő nélkül, izzadságos arcukat törülve nyultak el a bársonypamlagokon. Gyalog kísérték a menetet a cotroceni palotától az állomásig és Bukarestben reggel 9 órakor már 30 fok celsiust mutatott a hőmérő...

A méltóságokat szállító különvonatok messze megelőzték a királyi halott vonatját. A halottat vivő vonat ugyanis több állomáson is megállt, hogy a perronon összegyűlt hatóságok megadhatták a végtisztességet az örök nyugvóhelyére haladó uralkodónak. A vonatot maga Perieteanu miniszterhelyettes vezette...

A curtea de argesi vasutállomás sötétfeketébe öltözött a gyászos napra. A perronon baldachin emelkedett a váróterem bejárója előtt. Miniszterek, a diplomáciai testületek tagjai, képviselők, szenátorok, a belvárosi és belvárosi újságírók hatalmas csoportja, százhusz európai és amerikai újságíró jött le a temetésre, sokáig vártak a perronon, a forró napsütésben. Két ember áll izoláltan ebben a csoportban, a politikai élet hullámzásainak két mostohagyermek: Jorga és Averescu. Jorga borusan Averescu tábornok sötéten néz maga elé. Egyik miniszter üdvözlö Jorgát, kezét nyújtja, a professor hátraeszi karját.

— Onnel megszűnt minden összeköttetésem...

A királyi vonattal Bratianu Jonel, Duca és Lupu jöttek a kormány tagjai közül és Lupu, a nemzeti párt vezetője, a liberális párt legkombattansabb ellensége, aki disszidált, azután canosszát járt, azután kormányra került és hogy egyenes legyen a vonal, a választások igazolásának vitájánál rendszabályokat kért az elnöktől volt barátai és küzdőtársai ellen. És Fortuna most már egyre barát-

ságosabban mosolyog le rája. Bratianu, Duca és Lupu jöttek a királyi vonattal...

Averescu nem várta be a menetet. Felautózott a kolostorba.

Filmoperatőrök raja forgatja kurbliját szakadatlanul. A legkülönbözőbb pozíciókban nyerne megörökítést a várakozó méltóságok. Egyszer csak katonai kordont húznak a volt miniszterek és képviselők egy csoportja elé. Jorga indignálódva jelenti ki:

— Ha majd ütni fog az én óram...

Negyvenezer ember gyűlt össze ebben a kis városban, amelyben fehér holló az emeletes ház. Messzi hegyekről távoli völgyekből tarka nemzeti ruhában jöttek el a parasztok, négy napja tanyáznak Curtea de Argesben, hogy a Nagy Vajda bucsuztatásánál ott lehessenek. Az egyetlen hotel udvara zsúfolva, a szobákban hatan is alszanak. A hotel emeletén erkély is van és arra fog elhaladni a temetési menet. Az erkély minden talpalkonyi helye emberekkel zsúfolva. Ezer és ezerötszáz lejtbe került egy erkély-állóhely... Az alacsony házak ablakiban virágok helyét emberfejek foglalták el. A tömeg moldovai, munténiai, olteniai románok, oroszok, szászok, magyarok tarka egyvelege. Azután sötét frakkok és fekete keztyűk és vakító díszes katonai egyenruhák.

Az ágyuk dölgnek a curtea de argesi várban. A harangok zúgnak. A menet felkanyarodik a kolostor elé. Tizenkét püspök mondja el az utolsó imát. Mária királyné arcába a fájdalom vésett barázdákat. Megtörtén, könnyes szemekkel áll a koporsó mellett és midőn az istentisztelet véget ér, zokogva borul a koporsóra. Felomei a drapériát és hosszú csókot leheli a koporsó fedelére. *Marioara* jugoszláv királyné is letérdel nyomában, ő is megécskolja a koporsót és felségű felséges anyját. Szem nem maradt szárazon a körüállókban. Csak Bratianu Jonel áll ott komoran, mereven, elborult arcvonásokkal, de magasra emelt fővel, mint a sorsnak egy emberbe sarított akarata...

A „Cuvantul“ írja: Amikor Mária királyné a hercegnőtől követve kilépett a kolostorból, ahol a nyitott kriptá szélén hagyta az uralkodó koporsóját, borzongas futott végig a közelállókön és a homlokok mélyen meghajoltak az Asszony előtt, aki elhagyta a Felséget, hogy csupán a Fájdalom legyen az övé...

Az uralkodó koporsóját csak később tudták lebecsátani örök nyugvóhelyének mélyébe, mert hiányzottak a szükséges kötelek. És a kolostorban sem találtak. Ez volt a rendezés egyetlen hibája. (—)

Hirdessen az Uj Keletben

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját **molymentesíti** **Cink Cluj**

(Bu...
től.) Az
szobrász
mozást
Cserno
ahol pé
ják élte
A n
hogy re
pestről

Br
a

(Clu...
dósítójá
stabilitá
földi tö
tésekbe
hogy E

ujra

minthog
nagyöbl
Ennek e
pasztlak
bejósolt
hivatals
hogy a
látni a
A ki
meg hi
Bratianu

It

Körme

(Clu...
dósítóját
statisztik
hogy a
arányban
és hamis
a csalás
több-kev
az esetel
mozó hat

A kö
jelentést
lozsvári
nagyobb
feljelent
hónapok
vidéki i
től, akik
gépeiket
mindene
közöl re
valószínű
utóbbi i
csében,
mire eré
adja a g

Midő
dolognak
titokzato
hogy a
fiatalem
hol Fask
ven neve
kiküldött
hibás ir
sérülések
esetben
érdekébe
szállítani

Mér
LE

Pénteken temetik el Csernoch hercegprimást

(Budapest, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elhunyt hercegprimásról Zala György szobrász hatottai maszkot készített. A bebalzsamozást Minnich Károly orvosstanár végezte. Csernoch János holttestét átvitték a bazilikába, ahol péntekig közszemlén marad. Pénteken fogják eltemetni a bazilika kriptájába.

A magyar kormány Esztergomba megy, hogy résztvegyen a temetésen. Pénteken Budapestről számos különvonat indul Esztergomba.

A hercegprimás végrendeletét felbontották. Csernoch János általános örökösétül az egyházat jelölte meg. Hogy ki lesz az új hercegprimás, még nem lehet tudni. A kinevezés dátuma sem ismeretes.

A hercegprimás végútszességén nemcsak Bethlen és kormánya fog részt venni, hanem a szomszédos államok klérusainak vezető egyenisegei is. A temetésen képviselteti magát a római szentszék is.

Bratianu Vintila állítólag elejtette egyelőre a lej revalorizációját és 3 svájci szantimos árfolyamon akarja a valutát stabilizálni

(Cluj-Kolozsvár, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej árfolyama néhány hónap stabilitás után ismét állandóan hullámzik a külföldi tőzsdéken. A naponta érkező devizajelentésekből az a nyilvánvaló tény vehető észre, hogy Európa különböző tőzsdéin

újra megindult a szokásos nyári bessz-spekuláció a lej ellen,

minthogy az aratás megindultával a külföld nagyobb gabonavásárlásokra készül Romániában. Ennek ellenére beiföldön a zsepő optimizmus tapasztalható a valutakérdésben, ami nem a lej bejövését említkedésének szól, hanem azoknak a hivatalosan még meg nem erősített híreknek, hogy a kormány végre komolyan neki akar látni a valuta stabilizálásának.

A külföldi sajtóban már hetek óta jeleznek meg hírek, amelyek arról szólnak, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter rövidesen

külföldre utazik igen fontos kölesöntárgyalások lebonyolítása, illetve perfektuálása érdekében. A pénzügyminiszter utazásával kapcsolatban a külföldi sajtó messzemenő kombinációkról ír. Ezek szerint a napokban Bratianu Vintila és Dimitrie Burileanu, a Banca Nationala kormányzója között fontos megbeszélések voltak a lej stabilizációjának kérdésében. Állítólag elvben meg egyezés jött létre közöttük, amely szerint a kormány egyelőre eltekint a lej revalorizációjától és

a román valuta stabilizációjának szükségességét a jelenlegi árfolyam mellett haszthatatlanul fontosnak tartja.

A pénzügyminiszter már a stabilizáció bázis tekintetében is döntött és eszerint a lej három svájci szantimos árfolyamon fogják stabilizálni.

Írógépeket rekvirál Erdély városaiban egy szélhámos

Körmeny kolozsvári vállalkozó nevében 30 írógép szedett össze Fáskeri Ottó

(Cluj-Kolozsvár, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bünygyi nyilván tartó-hivatalok statisztikája nemrégben számokkal illusztrálta, hogy a gazdasági viszonyok romlásával egyenes arányban szaporodik a csalások, sikkasztások és hamisítások eseteinek száma is. Különösen a csalások széles skáláján keresik kenyerüket több-kevesebb sikerrel a nincstelenek és ezek az esetek foglalkoztatják ma elsősorban a nyomozó hatóságokat: rendőrséget és vizsgálóbírókat.

A kolozsvári rendőrséghez a napokban feljelentést adott be Körmeny Mihály ismert kolozsvári írógépkereskedő és bizományos, akinek nagyszabású gépjavitóműhelye is van. A feljelentés elmondja, hogy Körmeny az utóbbi hónapokban özönével kap reklámító leveleket vidéki iparvállalatoktól, gyáraktól, kereskedőktől, akik hozzá javítás céljából elhivatott írógépeket sürgetik. A gépekről azonban Körmenynek halvány sejtése sincsen. A vállalkozó rendre válaszolt a reklámítóknak, hogy valószínűleg tévedés forog fenn, mert ő az utóbbi időben nem részesült abban a szerencsében, hogy az illető cég gépeit javíthassa, mire erőlyes válaszokat kapott, hogy ha ki nem adja a gépet, beperelik, stb.

Midőn azután a kereskedő látta, hogy a dolognak fele sem tréfa, akkor utána járt a titokzatos írógépeknek. Megállapítást nyert, hogy a vidéki városokat egy magas, szőke fiatalember járta be az utóbbi hónapokban, aki hol Fáskeri Ottó, hol pedig Förster Ottó néven nevezette magát. Mindenütt a Körmeny kiküldöttjének mutatkozott be, aki az esetleg hibás írógép jött megjavítani. A könnyebb sérüléseket ki is javította, de majdnem minden esetben hangsúlyozta, hogy a teljes kijavítás érdekében ajánlatos volna a gépet Kolozsvárra szállítani. Ily módon Tordán, Nagyenyeden,

Dicsőszentmártonban, Segesváron és más helyeken mintegy 25-30 írógép szedett össze, amelyeknek értéke legalább is 400.000 lejre rug fel.

Förster-Fáskeri Ottó ur azóta eltűnt a látóhatáron, Körmeny és a károsultak pedig együttesen keresik az eltűnt írógépeket. Berleanu rendőrségi felügyelő elrendelte a nyomozás bevezetését. A fiatalember ellen körözőlevelet adtak ki az erdélyi rendőrprefektúráknak.

"ACME" fűzőgép

a legtökéletesebb, írodákban, kereskedőknek nélkülözhetetlen. Egyetlen fűzőgép, mely tartós Kapható:

OFFICE EQUIPMENT COMPANY, ORADEA

Gyermekének

könyvet vegyen vizsga-ajándéknak. 10 zsidótárgy könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. -- Kiss József regénye: Jokli. -- Zengő hárfá, (verses könyv). -- Sokolov: Uj zsidó. -- Panet: Utazásom a Szentföldön. -- Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. -- Kabbalisták és esodotavók. -- Goralik: Cion és gölusz. -- Palesztinai utmutató. -- Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

Feine:	Bacharachi rabbi (75 lei helyett)	55
Fürti M.:	Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett)	55
Silbermann:	Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)	50

Az olcsó könyvesoport és a három leszállított árú könyv együttes ára 260 lej és portóköltég.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztáiyában

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági köztársaság napilapja.
Főszerkesztő: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Feladó szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek nyomtatását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szerda

5657. Tamuz 27.
1927. július 27.

— A királyi család Szinájában. Bukarestből jelentik: Mihály király ma délelőtt Szinájába utazott, ahol néhány napig fog tartózkodni. Ugyancsak Szinájában vannak a királyi család többi tagjai is.

— Az utódállamok kivételével mindegyik készülnék a vízumkényszer eltörlésére. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány évek óta hisérletezik Európa összes államainál a vízumkényszer kölesönös megszüntetése érdekében. Az akció eddig nyolc esetben járt sikerrel, amennyiben Svájcba, Németországba, Lettországba, Danzig szabad városba, Portugáliába és Dániába már régebben, augusztus elsejével pedig Angliába és Finnországba is vízum nélkül utazhatnak az osztrák állampolgárok. Svédországgal és Csehszlovákiával az erre vonatkozó tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak és eredménnyel biztatnak, úgy, hogy még a tél beállta előtt ezek az országok is eltörlik a vízumkötelezettséget. A többi államokat, különösen pedig Romániát, Jugoszláviát és Magyarországot illetően a kilátások nem nagyon biztatóak, mert ezeknél már a vízum pénzügyi része is komoly akadályul szolgál. Ugyanez áll Olaszországra és Franciaországra is, ahol a vízumkényszer közeli megszüntetésére alig lehet számítani.

— Augusztus elsején lép életbe a fel-emelt német posta-díj szabás. Berlinből jelentik: A német birodalmi postavezérgazgatóság hosszas habozás után amellett döntött, hogy felemeli a portódíjakat. Az új postai tarifa már augusztus elsején életbe lép. Belföldi forgalomban az egyszerű levelek portója 10 pfennig helyett 15, a lokális forgalomban 5 pfennig helyett 8 pfennig lesz. Levélzlapokara az eddigi 5 pfennig helyett 8, a lokális forgalomban pedig 3 pfennig helyett 5 pfennig bélyeg kell ragasztani. Nyomatványoknál az emelés kerekén 50 százalék (2 pfennig helyett 3 pfennig) és ugyanilyen arányban emelték a csomagok és postautalványok tarifáját. A táviratoknál a szódíjat 10 pfennigről tizenötöre emelték. Külföldi relációkban a postatarifa változatlan marad. Az új tarifával egyébként új bélyegek is kerülnek forgalomba. Az új 8 pfennig bélyegen Beethoven, egy másik értéken pedig Friedrich Ebert volt köztársasági elnök arcképe lesz.

Amerika nem állít fel kereskedelmi hivatalát Moszkvában. Washingtonból jelentik: A washingtoni kereskedelmi és iparminiszter elnökségéhez indítvány érkezett be, hogy az Egyesült-Államok kereskedelmének fejlesztése érdekében Amerika kereskedelmi hivatalt állítson fel Moszkvában. A kamara az indítvány ügyében kikérte a kormány véleményét és ennek alapján a javaslatot elvetette. Az erre vonatkozó határozatban a washingtoni kereskedelmi kamara elítéli azt a gondolatot, hogy az amerikai üzletvilág nyeresége miatt az Unió elismerje a zsaruok és a személyes jogok megtagadásán felépített szovjetrendszer. Amerika nem felejtetheti el azokat a tapasztalatokat, — mondja a határozat — amelyeket más országok a szovjettel kapcsolatban szereztek.

— Nem okozott nagyobb károkat az ausztriai földrengés. Bécsből jelentik: Röviden köztük, hogy Ausztriában tegnap több másodpercig tartó földrengést éreztek. A földrengés különösen Linzben és a Semmeringen okozott kisebb károkat. Mindkét helyen a házak falai megpedeztek, az ablakok bezúzódtak, a falakon levő tárgyak pedig lezuhantak. A lakosság körében eleinte pánik tört ki, de amikor látták, hogy a földrengések nem ismétlődnek meg, az emberek megnyugodtak.

— **A háztulajdonosok nemzetközi szövetségét alakították.** Párisból jelentik: A napokban Union de la Propriété néven szervezet alakult, amelyhez 33 állam háztulajdonos egyesületei tartoznak. Szeptember hó 12-ikétől 18-ikéig a ház- és telektulajdonosok nemzetközi konferenciát fognak tartani, amelyen az egyes államokban érvényben levő lakástörvényekkel fognak foglalkozni.

— **Négy embert tartóztattak le eddig a budapesti kommunista szervezkedés ügyében.** Budapestről jelentik: A rendőrség ma hivatalos jelentést adott ki a Hársfa-uccai kommunista szervezet leleplezéséről. A lakás, amelyben a szervezet működött, Rideg Sándor péksegédé és ugyancsak az ő tulajdonát képező a lefoglalt sokszorosító gép is, amely röpecédulák és nyomtatványok tömeges előállítására alkalmas. Ezen a gépen készült az aratósztrájkra és általános sztrájkra igazító röpiratok tömege. A röpiratok természetesen nem volt nyomdajelzés. A rendőrség abból a megfigyelésből kiindulva jött rá szervezkedés fészkeire, hogy észrevette, hogy ezen a környéken kezdtek terjeszteni a röpecédulákat. Rideg Sándort és három nyomdász-társát előállították a főkapitányságon.

— **Megmentették végre a Traian császár gözöst.** Konstancából jelentik: A Traian császár gözös ma hirtelen szabaddá vált és valószínűleg a mai napon bevontatják a konstanci kikötőbe.

— **Nem fogadják el a diszörséget a régensek.** Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy az alkotmány értelmében Buzdugan és Miron Christea régensek lakása elő diszörséget állítottak. Ma délelőtt azonban egy patriarcha, mint a semmitiszéri elnök közölték a kormánnyal, hogy lemondanak az őrség felállításáról.

— **A kolozsvári rendőrség hírei.** Kovács Mihály, Sándor László-ucca 1. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik 23-ról 24-ikére virradó éjszaka betörték lakásába és onnan mintegy 30,000 lej értékű berendezési holmit loptak el. — *Resternan* Ilie szubkomisár ma délelőtt letartóztatta *Sövér Márton* sofför, akit in flagranti értek akkor, midőn gazdájának, *Szigeti Armand* csikszerepai bankigazgatónak autóját le akarta szerezni. A sofför előadta, hogy gazdója nem akarta fizetését kiadni és ő zálogképpen magával akarta vinni az autót a kártyáit. A soffört átkísérték az ügyészség fogházába.

— **Beregi Oszkár Byzancban.** Hétfőn este Beregi Oszkár látta a Magyar Színház színpadán Byzanc főszerepében. Konstantin császára csupa erő és mélység. Hangjának erő és bensősége, mozdulatainak igaz pátosza döbbenetes erővel hatott a nézőkre. Miut eüteljes művészi élmények alkalmával a közönség a felvonások után pillanatokig egy ismeretlen varázs hatása alatt lenyűgözött némasággal a helyén maradt, hogy azután tomboló tetszésben juttassa kifejezésre Beregi Oszkár művésze iránt érzett hódolatát. Különösen a második felvonásban, a mindenki által elhagyott császár jelenései során bontakozott ki Beregi Oszkár ereje és játékanak nagyvonalúsága. Itt az élet deklójén álló és a száműzetés szenvedéseit átélő művész nemcsak ábrázol, hanem önmagát adta. Az együttes játéka méltó keretet adott a nagy művész alakításához. *Póór Lili, Janovics, Forgács, Marsi Gizi, Mihályffy, Kemény, Hoykó* és a többi stílusos és nemes összjátékban juttatták tehetségük javát az est sikeréért. A telt ház nekik is hálásnak mutatkozott. (sz. i.)

— **Bétköcsi és bicikli karambolja.** Tegnap délután 4 órakor a Cuza-Voda-tér sarkán a 103. számú bétköcsi nekiment egy biciklinek, amelyet Soós Gyula egyetemi hallgató vezetett. Az összeütközés következtében Soós széles ívben a földre zuhant és fején, valamint karjain súlyos sérüléseket szenvedett, a bicikli pedig teljesen összetört. A biciklistát beszállították a klinikára, a rendőrség bevezette a nyomozást annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért ki felelős.

— **Házkutatás a bukaresti szakszervezetek irodájában.** Bukarestből jelentik: A II. hadtest hadbírósgának katonai ügyésze tegnap variánuai házkutatást tartott az egyesült szindikátusok irodahelyiségében, ahol a szakszervezet mintegy 80 résztvevővel éppen gyűlést tartott a katonai és polgári hatóságok engedélye nélkül. Az igazoltatás alkalmával egy *Ferdinánd Ferencz* nevű munkás megsértette *Hotineanu* őrnagy ügyészt, aki a munkást bekísértette a katonai fogházba. Hadbírósg elé fogják állítani.

— **Megkezdődött az első angol repülőgép-hadgyakorlat.** Londonból jelentik: Ma reggel hét órakor vette kezdetét az első brit katonai repülőgép-gyakorlat. Az ötnapos hadgyakorlaton 200 repülőgép vesz részt, hogy az ország légi védekezésének haditervét kipróbálják.

Pergamen és vajpapír kapható

LEPAGE-nál, KVÁR. Kérjen mintázott ajánlatot.

— **Leégett egy bukaresti butorgyár.** Bukarestből jelentik: Ma délután a Creanga-uccai butorgyár nagy benzinmotorja elővigyázatlanság folytán felrobbant. A szétáradó égő benzin felgyújtotta a gyárépületet, amely hihetetlen gyorsasággal égni kezdett. A nagy szélben a tűz két szomszédos házra is kiterjedt, amelyek a butorgyár épületével együtt, a tűzoltók minden erőmegtévesztése ellenére porig égtek. A kár hat millió lej.

— **Olcsóbb vasúti jegy Olaszországban a turistáknak.** Rómából jelentik: Az olasz államvasutak igazgatósága abból a célból, hogy a Trentino, Cadore és a Felső-Adige vidékére a turisták útját megkönnyítse, ötven-hatvan százalékos viteldíjmérséklést léptetett életbe. Ezek a mérsékeltáru menettérti jegyek husz napig érvényesek.

— **Új rádiumtelepet fedeztek fel Franciaországban.** Párisból jelentik: Az Auvergneben fekvő Clermont-Ferran közelében új rádiumtelepet fedeztek fel, amely szakértők állítása szerint sokkal gazdagabb, mint a világ eddig ismert összes rádiumtelepei. Amíg ugyanis másutt 80 tonna érre szükség, egy gramm rádium előállításához, addig itt elegendő 12 tonna, ami nemcsak azt jelenti, hogy a többi, így a joachimsthalai rádiumtelep jelentősége megcsökken, hanem egyúttal az előállítási költségek alacsonyabb volta is. A rádium ára is lényegesen leszállítható lesz.

— **Lengyelország, Románia és a balti államok konferenciája.** Varsóból jelentik: Románia, Finnország, Lettország és Észtország delegátusai Varsóban e hónap folyamán konferenciát fognak tartani, amelyen aktuális politikai és gazdasági kérdéseket fognak tárgyalni. Lengyel lapjelentések szerint ez a konferencia az öt állam között már régebben folyó szövetségi tárgyalásokkal van kapcsolatban és egy ilyen szövetség megkötésének az előkészítésére szolgál.

Uj illatszer és gummí szaküzlet JUNO Cluj, Strada Iorga (Jókai-u.) 5 OLCSÓ VERSENYÁRAK! FIGYELMES KISZOLGÁLÁS!

— **Kétszázötvenezer dollár kártérítés egy szemért.** Newyorkból jelentik: Az amerikai bíróság Vocum G. József doktornak kétszázötvenezer dollár kártérítést ítél meg egy szemért, amelyet a földalatti vasuton egy baleset alkalmával veszített el. A baleset akként történt, hogy a földalatti vasut egyik kerekéről egy vasdarab menetközben az orvos arcába repült és kicéltotta szemévilágát.

— **Letartóztatták a Radics-párt három vezetőtagját Jugoszláviában.** Belgrádból jelentik: A „Vreme” értesülése szerint Belgrádban ma éjjel letartóztatták a Radics-párt három tekintélyes politikáját. Hivatalos indoklás szerint a letartóztatást azért fogantatosították, mert a szocializáló politikások nagy agitációt végeztek a szerb lakosság körében a horvát-szerb parasztsztrájk megvalósítása érdekében. Zágrábban a letartóztatás híre kire kire feltűnést keltett.

— **Álnév alatt külföldre utazott a bolgár király.** Szófiából jelentik: *Boris* bolgár király gróf *Rilsky* név alatt külföldre utazott. A bolgár uralkodómeglátogatja Olaszországot, Franciaországot, Svájcot, Ausztriát, Magyarországot és Csehszlovákiát.

— **Letartóztattak egy veszedelmes zsebtolvajnót.** A kolozsvári vasúti rendőrség tegnap este letartóztatta *Kronberg H.* rovttmultu zsebtolvajnót, akit legutóbb is másfélévi börtönrre ítélték különböző zsebmetszésekért. *Kronberg Helen* a Nagyvárad felől jövő expresszvonat utasai között fosztogatott és a kolozsvári állomáson óvatossan el akart tűnni a tömegben, mert tudta, hogy a károsultak feljelentést fognak tenni az állomásrendőrségen. Már épen a kijáráshoz ért, amikor a feljelentésre az inspekción detektív a pályaudvarra indult, hogy raziát tartson. Első pillantásra felismerte a zsebtolvajnót, akit igazolásra szólított. *Kronberg Helen*

összerezett és menekülni próbált, a detektív azonban megbilincselte és bekísértte a rendőrségre. Itt megmozdították és a lopott holmik valóságos tárlátát találták nála. A lopott értékeket visszaadták a károsultaknak, *Kronberg Helen* kihallgatása után az ügyészségnek fogják átadni.

— **A párisi gyorsvonat elütött egy tiztagu autótársaságot.** Párisból jelentik: Vevey állomás közelében a nyolcvankilométeres sebességgel száguldo párisi gyorsvonat elgázolt egy személyautót, amelyben tíz ember ült. Az autó ugyanis, minthogy a sorompót tévedésből felhúzták, éppen akkor keresztelte a síneket, amikor a gyorsvonat odaért. Az autó utasai közül négyen meghaltak, a többiek megsebesültek.

— **Egy híres énekesnőt megölt a hóhullám.** Mint Chicagóból táviratozzák, egyik ottani szállóban holtan találták *Gebhardt Mária* világhírű énekesnőt. Egybehangzó orvosi vélemény szerint a művésznő a hóhullám áldozatául esett. *Gebhardt Mária* a bécsi állami operaház és a berlini Staatsoper kótelékébe tartozott, majd egy évvel ezelőtt a newyorki Metropolitan operához szerződött.

* **Románia új vámtarifája** dr. *Bereczky Ernő* fordításában és alapos magyarázataival 350 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Kövértség korai vénség

Elhízás elleni szer a párisi *Jodilon* golyócska. Kis adag gátolja a hájasodást. Nagyobb adagok lefogyást idéznek elő. — Főszékhely: **Dr. Biró gyógyszerár, Cluj.** Egy doboz ára 150 lej.

SPORT

— **A Brasovia Kolozsváron.** Szombaton és vasárnap szerepel Kolozsváron a brassói exbajnok Brasovia. Ellenfelei szombaton a KAC, vasárnap pedig a Haggibbor együttese lesznek. A Brasovia szereplésével ismét megindul Kolozsvárnak az utóbbi időben ellanyhult sportélete és a jelentős játékerőt reprezentáló brassói csapattal szemben, amelynek soraiban többszörös válogatott játékosok szerepelnek, mint *Tóth, Geiter, a bravuros Várhegyi kapus stb.*, úgy a Haggibbor, mint a KAC legerősebb összeállításban veszik fel a küzdelmet. A Brasovia a következő csapatával szerepel: *Várhegyi-Dolvetl, Siegel, Geller II., Berkessy, Tritsch II., Nagy, Káthy, Geller I., Tóth, Erdő.* Ugy a Haggibbor, mint a KAC csapatait új játékosok fogják megerősíteni.

— **Mecenások erős Hakoah akarnak összeállítani.** A Hakoah hívoinek nagy tábora körében érdekes mozgalom indult meg, amely előreláthatólag kihatással lesz a bécsi zsidó futballcsapat őszi szereplésére. A Hakoah-pártolók ugyanis erőteljes csapatot szeretnének szerepeltetni az őszi osztrák profibajnokságban és e célból hajlandók havonként nagyobb összeget — állítólag 2500 schillinget — a klub rendelkezésére bocsátani. Az összeg, amely körülbelül 75,000 lejnek felel meg, a Hakoah költségvetését kiegyensúlyozná és lehetővé tenné, hogy a volt hakoahistákat, akik most a csapattal szabadságra jöttek haza Amerikából, *Guttmannt, Schwartzot, Häuslert* és még néhány hazagravitálót ismét végleg a Hakoah soraiba iktassanak.

Szerda, Déle megszil Egyesül jelzőlog Deviz Zürich Newyork London Páris .. Milano Prága .. Budapest Belgrád Bukares Varsó Bécs .. Berlin Szár Árver 11 órakor lejtes utja latait. A lej, garan déli 12 ó talánál ár hoz szüks előirányza déli 12 ó nál árlejt országton tokra. A lej. — A aradi erde a Facset 1654 dar értéke 15 ezer lej. — Temesvár tartanak váltókész vetitők Garancia Koloz munkála kolozsvár ködésüket pénzügyi közlést. zottságok végeztek nél, mint aránytalan zés alá k elsőfoku részvonyt bizottság az üzleti kivetések bor „UN Villa Sp

Közgazdaság

Tőzsde

Délelőtt lanyhán indult a piac, amely a lej emelkedésének ellenére később egy árnyalattal megszilárdult.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3170—3175	—	—	492 ¹ / ₄	3170	11046	13683	650	1926
Newyork	164—164 ¹ / ₂	519 ¹ / ₄	51931	2556	164	57370	71055	3375	—
London	800—802	2520 ³ / ₈	252087	12409	797	2784 ¹ / ₄	3449 ¹ / ₄	16392	485 ³ / ₄
Páris	650—655	2031	2031	—	643	2243 ³ / ₄	2780	13230	39112
Milano	905—910	2825	2823	13910	895	3120	3864	18387	544
Prága	487—489	1539	1538 ¹ / ₂	—	489	1699 ¹ / ₂	2105	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2870—2880	90 ¹ / ₂	9050	—	2865	1008 ¹ / ₂	12376	589 ³ / ₈	—
Belgrád	—	913	913	—	295	349	1249 ¹ / ₄	5946	178
Bukarest	—	314	315	1555	—	6410	433	2060	60 ¹ / ₂
Varsó	—	58	58	—	1840	—	7932	377 ¹ / ₂	—
Bécs	2320—2330	7310	7310	—	2295	8072 ¹ / ₂	—	47487	—
Berlin	3910—3920	12350	12345	—	3905	13642	16892	80237	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 315, Páris 1555, Budapest 349, Bécs 43300, Prága 2060.

Árverési napló. Augusztus 10-én délelőtt 11 órakor Lugos polgármesteri hivatalában árlejtés után kiadják egy csatornaépítés munkálatait. Az előirányzott költségvetés 600 ezer lej, garancia 4 százalék. — Augusztus 22-én déli 12 órakor Háromszék megye utászati hivatalánál árlejtés lesz hatvan köbméter hidjavításhoz szükséges faanyag szállítására. Költségvetési előirányzat 160 ezer lej. — Augusztus 22-én déli 12 órakor a tordamegyei utászati hivatalnál árlejtés lesz a Torda—Nagyszében—Brassó-országúton szükségessé vált javítási munkálatokra. Az előirányzott költségvetés 95 ezer lej. — Augusztus 25-én délelőtt 10 órakor az aradi erdőgazgatóságúál árverésen eladásra kerül a Facset környékén levő állami erdőszőlő 1654 darab szálfa, amelynek hivatalos becslési értéke 154.653-74 lej. Ideiglenes garancia 40 ezer lej. — Szeptember 15-én délelőtt 10 órakor Temesvár polgármesteri hivatalában árlejtést tartanak a városi villamosvasut keresztezési váltókészülékének részbeni kicserélésére. Közvetítők az árverésen nem vehetnek részt. Garancia 10 százalék.

Kolozsváron befejeződtek az adókirovési munkálatok. Kéthónapi tevékenység után a kolozsvári adókirovő bizottságok befejezték működésüket. Az idei adókirovések összegéről a pénzügyigazgatóság még nem adott ki hivatalos közlést. Általában megállapítható, hogy a bizottságok ebben az évben valamivel enyhébben végezték feladatukat, habár a házádo-kirovéseknel, mint annak idején szóvá is tettük, sokszor aránytalan adóalapot vettek alapul. A felebbezés alá került ügyeknél igen sok esetben az elsőfoku bizottság kirovéseit mérsékelték is. A részvénytársaságok adóját megállapító speciális bizottságok ezuttal először vették figyelembe az üzleti könyveket és ezen az alapon az adókirovések méltányosabbak voltak.

Francia tőke mentette meg Ausztria pénzügyi helyzetét a forradalmi napok következményeitől. Bécsből jelentik: Pénzügyi körökben még ma is sokat vitatott kérdés, hogy a bécsi forrongások sem az ország gazdasági helyzetére, sem pedig Ausztria valutájára nem voltak súlyosabb kihatással. Ez annál feltűnőbb, mert a forrongás alatt és az azt követő napokban egyes külföldi pénzpiacokon bessz-spekuláció indult meg a shilling ellen, ugyanakkor pedig az Osztrák Nemzeti Bank a kihelyezések megszorításával felemelte a hivatalos kamatlábat. Ez a lépés feltétlenül hitelválságot kellett volna előidézzen, amelynek nyomában a banktőkével dolgozó iparüzemek esődje volt várható. Most azonban kiderült, hogy a bessz spekulációt, az iparválságot és az iparüzemek esődjét egy nagy párisi pénzintézetnek az utolsó pillanatban történt közbelépése akadályozta meg.

Országos vásár Zilahon. A zilahi városi tanács közlése szerint a nyári országos vásárt Zilahon augusztus 3-ikán és 4-ikén fogják megtartani.

דיא ארטה. נעמינוע באראדול-מארע וויס איינען שריב מומחה ומוהל דער גוטער בעל תפילה אומ. געהאלט ליט איבעראיינקאממען. בעווערבער וואללען נענוי בעשרייבען אהרע חתום. פאמיר ליענישטאנד אונד לעבענסאלטער. רייזעשפעיען ווערען נור דעם אקצעפטירען פערזונלעך.
Schwarz Mór Borod, jud. Bihar.

Hirdessen az Uj Keletben

borotva borotvaszappan borotvafenő szij borotvaecset „UNICUM“ Kun, Cluj,	UNICUM	önborotváló készülék önborotváló pengék acélárúk felülmulthatatlanok Calea Victoriei 2. szám
--	---------------	--

Szováta fürdő a múlt évben megnyit s kitűnően bevált **כשר ארטה. uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyit.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné,** főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsősztmárton)

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Beregi Oszkár bucsuja. Három esti vendégjátékát szerdán este fejezi be Beregi Oszkár. Bucsuját legparádésabb szerepét, a Kisértetek Oswaldját fogja eljátszani. Európa és Amerika minden nagy világvárosában ezzel a szereppel aratta legfényesebb diadalait Beregi Oszkár.

Lengyel Irén: Cirkuszhercegnő. Csütörtökön este a legnagyobb sikerű operette újdonság, a Cirkuszhercegnő fog színrekerülni. Az előadás szenzációja az lesz, hogy Kolozsváron először fogja a címszerepet Lengyel Irén játszani.

Gyermekelőadás: Piroska és a Farkas. Szombaton délután 4 órakor gyermekelőadás lesz a Magyar Színházban. A Piroska és a farkas című látványos, zenés mesejátékot adják elő nagyon olcsó helyárakkal.

Nem nőülök: Poór Lilivel, Neményi Lilivel. Péntek estére a legnagyobb sikerű vígjáték-újdonság, a Nem nőülök van műsorra tűzve. A két vezető női szerepet Poór Lili és Neményi Lili fogja játszani.

Biborruhas asszony. Szombaton este Gilbert lezsebb operettjét, a Biborruhas asszonyt fogják játszani Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral, Dajka Margittal.

MŰSOR:

Szerda: Kisértetek. (Beregi Oszkár bucsuförlépésével. Sorozatszám: 419.)
Csütörtök: Cirkuszhercegnő. (Uj szereposztással. Lengyel Irénnel a címszerepben. Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám: 421.)
Péntek: Nem nőülök. (Poór Lili, Neményi Lili förlépésével. Sorozatszám: 421.)
Szombat d. u. 4 órakor: Piroska és a Farkas. (Nagyon olcsó ifjúsági helyárakkal. Sorozatszám: 422.)
Szombat este fél 9 órakor: Biborruhas asszony. (Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 423.)
Vasárnap 5 órakor: A Noszty fiu esete Tóth Marival. (Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 424.)
Vasárnap este fél 9 órakor: Cirkuszhercegnő. (Tolnay Andor bucsuförlépésével. Lengyel Irénnel, Ihász Aladárral. Sorozatszám: 425.)

Pályázat

A Carei-i (nagykárolyi Orth. Régi hitközség ימים נוראים-ra jó orth előimádkozót keres. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével, valamint bizonyítványmásolatok, Weisz Lajos, nagykereskedő, hitk. elnök urhoz küldendők.

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos fő rabbi: **Marek Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mainapokig. Egyben felöleli az egykori erdélyi zsidóság történelmét.

Rabbenu Jecheskel
Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:
Der Sohn des Moses Mautner
Regényes történet a bécsi zsidók életéből.
Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:
Urak és Emberek
(Két kötetben.) Regény a 18—19. század magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levél csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

III. gimnázista fiam vizsgájának előkészítéséhez keresek azonnalra egyetemi hallgatót. Weisz Elek, str. Regina Maria 14. 2038

Üzlethelyiség Deák Ferenc-ucca elején lelévés nélkül azonnal kiadó. Érdéklődi Rádió, Str. Regina Maria 18.

Különbejárati, csinosan butorozott szoba azonnalra kiadó. Cim: Klein, Deák Ferenc-ucca 9.

A be városban

egy szépen butorozott nagy uccai parketes szoba butorral, vagy irodahelyiségnek butor nélkül, fürdőszoba használattal, elcsjére, esetleg kosztal is kiadó. Cim a kiadóban.

Máramarosszigeten Jurovits Lázár (v. Magyar-ucca) orth. **ישר** vendéglőjében étkezhetik a legolcsóbban és legjobbban. 2921

Különbejárati butorozott szobát keres azonnalra intell gens tisztviselő. Ajánlatokat „Magas bért fizetek” jelíggel a kiadóba kér.

Fűszer éscsemegeüzlet

belvárosban, forgalmas uton, széles vevőkörrel, családi okok miatt eladó. Ajánlatokat „Jövő” jelíggel a kiadóba vábbit.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÜDESEGÉT FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELTUNYALATLAN PERLE DE PARIS JOCKEY CLUB FLEUR D'ELITE ETOILE DE FRANCE LADY EAU DE COLOGNE ÉS ILATSZER HASZNÁLATA UTÁN LEHET

Olcsó zsidótárgyu könyvek

Bernfeld: Jüdische Literatur	Lei 90-
M. Brod: Socialismus in Zion	32-
" " Im Kampf um das Judentum	32-
Bialik: Gedichte I/II	125-
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung ..	170-
Der XII. Zionistischen Kongress	25-
Hauser: Spinoza (Roman) geb.	150-
Herzl: Philosophische Erzählungen	130-
Herzl: Das Neue Ghetto	125-
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Geschichte	125-
Kahn: Die Juden als Rasse u. Kulturvolk	140-
Klausner: Gesch. der Neuhebr.	90-
Karples: Geschichte der jüdischen Literatur I—II (920 lap)	600-
Koigen: Der moralische Gott	90-
Heinrich Loewe: Schelme, Narren	50-
Moses Mendelssohn: Jerusalem	90-
Miwchar Haschira haivrit (Antologia) ..	180-
Nordau: Zion-Schriften	170-
Perez: Drei Dramen	90-
Zlocisti: Moses Hess, Leimb.	150-
Moses Hess: Soc. Aufsätze, Leimb.	150-
I. u. I. Tharaud: Der Schalten d. Kreuze geb.	90-
Jüd. Theater I—II. (Eine dramatische Anthologie jüdischer Dichter)	125-
gebund.	150-

Kaphatók: az UJ KELET könyvosztályában

Alapítottatt 1874.

Reich B. Károly Fiai
Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilolt és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötéllárak
Géphajtó kötelek
Malomhévederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS
A művészetek fejlődése a legrégibb időkől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

„AURORA”

bodegámat

Piata Mihai Viteazul (voit Széchenyi-tér) 14 sz. alól szembe 25

szám alá helyeztem át. —

Kibővitve **ישר** vegetáriánus (tejesnemű) könyvével, fokozottan igyekszem a t. közönség szolgálatára. Tisztelettel ELEK SIMON

Zsák és ponyva

eladás és kötészés.
Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

- Az olcsó könyvesorozatba tartoznak:
- Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
 - Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
 - Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
 - Perutz: 9 és 9
 - Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
 - Blicher Clausen: Heine Inga, regény
 - Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
 - Schopenhauer: A szerelem metafizikája
 - Zoltán Sándor: Örvény, dráma
 - Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a. a — portóköltésén kívül — **százhusz lej.** Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre házhoz küldjük.

A Kadima-nyomda

csak izléses és szép nyomtatványt szállít

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

PODOL

Láb-ápolókrém és Láb-izzadás elleni

szert. Este lábviz után egy nagyoronyi nevságu Csanda-féle PODOL-lal lábait jól bemasszírozza s ezzel egy csapásra megszüntette a legmakacsabb lábizzadást, kellemetlen szagot, égő érzést, puffadtséget. Lábat udén, trissen tartja, a járást végtelenül kellemessé teszi. Hátsó utóérheletlen. Ára 35 Lei Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban. Készíti Csanda-gyógyszerár, Oradea

Nemcsak a kereskedőknek, hanem az iparosoknak gyárosoknak is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára **350 lei**

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvosztályában. — Máramarosszigeten: Fried Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradea: Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.